

Personopplysningsloven, ytrings-/informasjonsfrihet og offentlighetsloven

Dag Wiese Schartum, AFIN

Menneskerettighetene

- Personvern og ytringsfrihet er begge menneskerettigheter som er beskyttet av EMK
 - “**Art 8. Right to respect for private and family life**
 1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence
 2. [...]”
 - Art 10. Freedom of expression**
 - “1. Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. [...].
 2. [...]”
- Den ene rettigheten kan ikke settes foran den andre, og det må derfor skje en avveining dersom det oppstår konflikt

Balansering mellom personvern og ytrings- /informasjonsfrihet i norsk lov

- Innen norsk lovgivning skjer avveiningen primært på fem måter:
 - Pol inneholder innsynsregler som har selvstendig betydning for informasjonsfriheten (jf forelesningen den 18.02)
 - Store deler av pol kan være unntatt av hensyn til ytringsfrihet, jf § 7
 - Det er satt grenser i pol for i hvilken grad personvernet kan begrense lovbestemt rett til innsyn, jf § 6
 - Det er lagt enkelte begrensninger i innsynsretten i offentleglova, jf offl § 10 tredje ledd, § 13, § 26 tredje ledd og § 27
 - Personopplysningsloven kan innebære begrensninger i tilfanget av opplysninger/dokumenter det kan kreves innsyn i

Pol § 7

“§ 7. *Forholdet til ytringsfriheten*

For behandling av personopplysninger utelukkende for kunstneriske, litterære eller journalistiske, herunder opinionsdannende, formål gjelder bare

bestemmelsene i §§ 13-15, [§ 26], §§ 36-41, jf. kapittel VIII.”

- Innebærer at lovens bestemmelser om informasjonssikkerhet og fjernsyns-
overvåkning gjelder
- I tillegg gjelder selvsagt de grunnleggende bestemmelsene i kap. I, VIII og XI
(som er nødvendige for å forstå betydningen av de utvalgte bestemmelsene)
- Flere saker i personvernemnda gjelder § 7. Se for eksempel sakene 2005/3,
2005/14, 2006/2, 2007/3 og 2007/5

Forholdet til lovbestemt rett til innsyn - pol § 6 første ledd

“§ 6. *Forholdet til lovbestemt innsynsrett etter andre lover*

Loven her begrenser ikke innsynsrett etter offentlighetsloven, forvaltningsloven eller annen lovbestemt rett til innsyn i personopplysninger.”

- Bestemmelsen innebærer at personopplysningsloven ikke kan begrense klare innsynsretter, dvs når forvaltningsorganet har *plikt* til å gi innsyn (jf offl § 3)
- Innebærer bl.a. at det kan gis innsyn i personopplysninger selv om dette ikke er angitt som formål med behandlingen, jf pol § 11 bokstav b
- Bestemmelsen er trolig ikke til hinder for at personopplysningsloven begrenser merinnsyn, dvs der forvaltningsorganet har *rett* men ikke plikt til å gi innsyn (jf offl § 11)

Begrensninger i offentleglova

- Offentleglova § 13
 - Unntak når det er taushetsplikt, herunder om “noen personlige forhold”, jf fvl § 13
 - Unntaket gjelder både for personer som er ansatt/utfører tjenester i forvaltningsorgan og i visse “gråsonevirksomheter”, se offl § 13 annet ledd, jf offl § 2 litra c og d
- Offentleglova § 10 tredje ledd
 - Hjemler forskrift som forbyr tilgjengeliggjøring av personopplysninger på Internett (journaler og dokumenter), *selv om* opplysningene ikke er underlagt taushetsplikt
- Offentleglova § 26 tredje ledd

Organ som kommer inn under offentleglova kan gjøre unntak fra innsyn for

 - personbilde som er tatt inn i et personregister, og
 - opplysningar som er innhentet ved vedvarende eller regelmessig gjentatt personovervåking, jf pol § 36
- Offentleglova § 27
 - Hjemler unntak fra innsyn i journal i saker som er spesielt sensitive og det derfor i stor grad skal gjøres unntak pga taushetsplikt (jf. f.eks. saker om adopsjon, barnevern, vergemål mv og forskriftens § 9 siste ledd bokstav a og c)

Nærmere om elektronisk journal på Internett

- Følgende organer har *plikt* til å gjøre journaler tilgjengelig på Internett (se offl § 6 og jf krav til journalinnhold i arkivforskriften § 2-7):
 - a) alle departementene og Statsministerens kontor
 - b) alle statlige direktorater som har hele landet som virkeområde
 - c) alle statlege tilsyn som har hele landet som virkeområde
 - d) fylkesmennene
- Visse organer som er listet opp i off § 6 tredje ledd og som bl.a. arbeider innen politi, helse, sikkerhet er eksplisitt unntatt fra plikten (men *kan* gjøre tilgjengelig)
- Det skal ikke være mulig å søke etter og få treff på personnavn i journalinnførsler som er eldre enn ett år (se offl §6 siste ledd)
- Følgende opplysningstyper skal ikke inn i offentlig elektronisk journal:
 - a) opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt
 - b) opplysninger som det kan gjøres unntak for i hht off§ 9 (jf offl § 27)
 - c) sensitive personopplysninger, jf pol § 2 nr. 8
 - d) fødselsnummer, personnummer og nummer med tilsvarende funksjon
 - e) opplysninger om lønn mv til fysiske personar, unntak slike opplysningar til personer i ledende stillinger i det offentlige og personer i ledende stillinger eller i styret i sjelvstendige rettssubjekter
 - f) materiale som en tredjepart har immaterielle rettigheter til (noen unntak)

Nærmere om elektronisk dokument på Internett

- Offentlige forvaltningsorganer mv *kan* gjøre dokumenter offentlig tilgjengelig på Internett (jf off § 7 første ledd)
- Opplysninger som ikke kan gjøres tilgjengelig på Internett i journal, kan heller ikke gjøres tilgjengelig som elektronisk dokument på Internett (jf off § 7 annet ledd):
 - a) opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt
 - b) opplysninger som det kan gjøres unntak for § 9 i forskriften (jf offl
 - c) sensitive personopplysninger, jf pol § 2 nr. 8
 - d) fødselsnummer, personnummer og nummer med tilsvarende funksjon
 - e) opplysninger om lønn mv til fysiske personar, unntak slike opplysningar til personer i ledende stillinger i det offentlige og personer i ledende stillinger eller i styret i sjelvtendige rettssubjekter
 - f) materiale som en tredjepart har immaterielle rettigheter til (noen unntak)
- Det skal opplyses om hvilke *kriterier for utvalg* av elektroniske dokumenter på Internett som er anvendt (off § 7 siste ledd)

Personopplysningslovens betydning for tilfanget av dokumenter/opplysninger som det kan kreves innsyn i

- Dersom opplysningene er ulovlig å behandle fordi forvaltningsorganet mv ikke har tilfredsstilt grunnkrav i pol §§ 8 - 12, vil det trolig være ulovlig å gi innsyn fordi enhver “behandling” da vil være uberettiget, jf pol § 27.
- Dersom det foreligger sletteplikt etter pol § 28 fordi formålet ikke tilsier fortsatt lagring, vil det trolig være ulovlig å gi innsyn
- Offentleglova § 9 gir en viss rett til å sammenstille opplysninger i organets databaser, herunder personopplysninger. I så fall må imidlertid kravene i pol om opplysningskvalitet og begrensninger i bruk av fødselsnummer mv etterleves, jf pol § 11 litra d og e og § 12
- Offentleglova § 30 regulerer gjennomføring av innsyn. Omfatter innsynet personopplysninger, kommer pol til anvendelse i tillegg, og kan innebære at den som får innsynet blir behandlingsansvarlig for de opplysninger som det mottas kopi av